

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
Державний вищий навчальний заклад «Національний гірничий університет»

ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра кримінального права та кримінології

МАТЕРІАЛИ МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
дисципліни
***«Організація судових та правоохоронних
органів України»***

Дніпропетровськ
ДВНЗ «НГУ»
2012

Матеріали методичного забезпечення дисципліни «Організація судових та правоохоронних органів України» // Упорядн.: Є.Г. Шаніна. -Д.:ДВНЗ «Національний гірничий університет», 2012. – 44 с.

Упорядник: *Шаніна Євгенія Григорівна*, доцент, завідувачка кафедри кримінального права та кримінології, Заслужений юрист України.

Схвалено методичною комісією з напряму 0601 «Право» (протокол № 1 від «27» січня 2011 р.) за поданням кафедри кримінального права та кримінології (протокол № 5 від «04» січня 2011 р.).

Рекомендовано до видання Редакційною радою ДВНЗ «НГУ» (протокол № 2 від «03» лютого 2011 р.).

Подано інформаційно-методичне забезпечення усіх видів освітньої діяльності з дисципліни «Організація судових та правоохоронних органів України».

Відповідальна за випуск: завідувач кафедри кримінального права та кримінології, доцент, заслужений юрист України Шаніна Є.Г.

Друкується у редакційній обробці упорядника.

ЗМІСТ

<i>Розділ 1. Програма навчальної дисципліни «Організація судових та правоохоронних органів України»</i>	4
1. Вступ.....	6
2. Галузь використання	8
3. Нормативні посилання.....	8
4. Базові дисципліни.....	8
5. Обсяг дисципліни	8
6. Робоча програма дисципліни «Організація судових та правоохоронних органів України»	9
7. Теми і зміст дисципліни	11
8. Теми і зміст практичних занять	16
9. Індивідуальне завдання.....	22
10. Форма підсумкового контролю.....	25
10.1. Приклади питань тестового контролю.....	25
10.2. Відповіді на питання тестового контролю	26
11. Вимоги до інформаційно-методичного забезпечення дисципліни	26
12. Вимоги до засобів діагностики	27
13. Рекомендована література	27
14. Відповідальність за якість викладання та інформаційно-методичного забезпечення	27
<i>Розділ 2. Методичні рекомендації до самостійного вивчення дисципліни «Організація судових та правоохоронних органів України»</i>	28
1. Вступ.....	29
2. Теми і зміст самостійної підготовки	30
3. Контрольні питання для самостійного оцінювання знань з дисципліни «Організація судових та правоохоронних органів України».....	33
4. Рекомендована література	37

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
Державний вищий навчальний заклад «Національний гірничий університет»

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Організація судових та правоохоронних органів України»

освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів
напряму 0601 Право

Чинний від 2011 – 03 - 22

Видання офіційне

Дніпропетровськ
ДВНЗ «НГУ»
2012

ПЕРЕДМОВА

1. РОЗРОБЛЕНО І ВНЕСЕНО

кафедрою кримінального права та кримінології

2. ЗАТВЕРДЖЕНО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ

наказом ректора ДВНЗ «Національний гірничий університет»
від 22.03.2011 № 102а

3. ВВЕДЕНО

вперше

4. РОЗРОБНИКИ СТАНДАРТУ

Шаніна Євгенія Григорівна, завідувач кафедри кримінального права та кримінології, доцент, заслужений юрист України

Цей стандарт не може бути повністю або частково відтворений, тиражований і розповсюджений без дозволу Національного гірничого університету.

1. ВСТУП

Нормативна дисципліна «Організація судових та правоохоронних органів України» є вступною в загальну юридичну проблематику діяльності держави із захисту прав людини, охорони правопорядку, державного впливу на негативні явища.

Зміст цієї навчальної дисципліни складається із знань про діяльність уповноважених державних органів, а також про діяльність недержавних структур, які співпрацюють у системі правоохорони та правопорядку.

Одержані знання дозволять студентам сформуванати фаховий світогляд, пізнати органічні зв'язки даної навчальної дисципліни з іншими академічними курсами. Дисципліна «Організація судових та правоохоронних органів України» межує з такими правовими дисциплінами, як конституційне право, теорія держави і права, кримінологія, адміністративне право, кримінальне право, кримінально - процесуальне право та ін.

Програма нормативної дисципліни «Організація судових та правоохоронних органів України» конкретизує освітньо-професійну програму вищої освіти за професійним спрямуванням 0601 «Право».

Правову основу програми дисципліни «Організація судових та правоохоронних органів України» складають : Конституція України, Закони України, укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України, положення міжнародних договорів та інших нормативних актів, на яких ґрунтується система правоохоронних органів.

Навчальна дисципліна передбачає вивчення організації та діяльності, статусу, порядку формування та основних функцій суду, прокуратури, органів дізнання та досудового слідства, юстиції, внутрішніх справ, адвокатури і деяких інших, їх взаємодію.

Основною формою занять з дисципліни «Організація судових та правоохоронних органів України» є лекція. Вона призначена для засвоєння теоретичного матеріалу і проводиться викладачами, а також провідними науковцями або запрошеними фахівцями.

Основна задача студента на лекції – учитися мислити, розуміти ідеї, що викладаються лектором.

На лекції необхідно вести конспект, що створює сприятливі умови для запам'ятовування почутого, тому що в цьому процесі бере участь слухова, зорова і моторна пам'ять. Але обов'язковою умовою, що сприяє запам'ятовуванню, є розуміння студентом матеріалу, що викладається.

Конспект варто вести в окремому зошиті для кожної навчальної дисципліни, залишаючи поля для доповнень конспекту виписками з джерел. Писати доцільно крупно, розбірливо, виділяючи теми і розділяючи текст на розділи та підрозділи.

Необхідно навчатися робити записи з швидкістю не менш 120 літер у хвилину. Доцільно використовувати скорочення слів і умовні знаки. Кожен студент може створити відповідну систему скорочень.

Для поглиблення знань з даного курсу та здобуття навичок самостійного наукового дослідження студентам може бути запропоновано підготувати доповідь або реферат на одну із тем.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- законодавство, яке регулює порядок формування, склад, структуру органів, які здійснюють судову владу, а також правоохоронних органів;
- законодавство про діяльність суду, правоохоронних та правозахисних органів;
- практику застосування чинного законодавства;
- основи здійснення правосуддя, його ознаки та принципи;
- судову систему України;
- статус суддів;
- структуру, юрисдикцію правоохоронних органів та статус посадових осіб, їх відповідальність та соціальний захист;
- правозахисні органи України (Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, адвокатура України) та ін.

вміти:

- використовувати одержані знання у вирішенні професіональних питань;
- характеризувати сутність судової влади, її ознаки, межі, принципи, методи реалізації;
- характеризувати сутність правоохоронної діяльності, принципи організації і діяльності правоохоронних органів;
- тлумачити чинне законодавство про судочинство.

В разі подальшої підготовки фахівця (за програмою освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст чи магістр) засвоєні з дисципліни знання мають бути базою для опанування методами взаємодії з усіма галузями правової системи держави.

Програма нормативної дисципліни - складова навчально-методичного забезпечення підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр. Про-

грама визначає нормативний зміст навчання з дисципліни, встановлює обсяг та рівень засвоєння знань за видами навчальних занять та самостійної роботи згідно з вимогами освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів.

2. ГАЛУЗЬ ВИКОРИСТАННЯ

Стандарт поширюється на кафедру кримінального права та кримінології НГУ, що здійснює викладання дисципліни «Організація судових та правоохоронних органів України».

Стандарт встановлює:

- компетенції, що має опанувати спеціаліст і магістр, які навчаються на базі ОПП бакалавра;
- перелік змістових модулів, що опосередковує освітні та професійні компетенції;
- розподіл навчального матеріалу за видами занять;
- норми часу на викладання та засвоєння інформаційної бази для заочної форми навчання;
- форму підсумкового контролю;
- відповідальність за якість освітньої та професійної підготовки;
- інформаційно-методичне забезпечення навчальної дисципліни;
- вимоги до засобів діагностики.

Стандарт придатний для цілей сертифікації фахівців та атестації випускників вищих навчальних закладів.

3. НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

3.1. Закон України «Про вищу освіту» від 17.01.2002 р.

3.2. Освітньо-професійна програма вищої освіти підготовки бакалаврів.

3.3. СВО НГУ НМЗ-09 «Організація видання інформаційно-методичного забезпечення навчального процесу»/ Упоряд.: В.О. Салов, О.І. Додатко, Т.О. Письменкова, О.Н. Єльченко – Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2009. - 60 с.

3.4. СВО НГУ НМЗ-05 «Нормативно-методичне забезпечення навчального процесу» / Упоряд.: В.О. Салов, Г.В. Журавльов, О.М. Кузьменко, В.О. Назаренко, А.В. Небатов, Т.Г. Николаєва, В.І. Прокопенко, Є.М. Шляхов. – Дніпропетровськ.: Національний гірничий університет, 2005. – 139 с.

4. БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

ППЗ Теорія держави і права

ПП6 Конституційне право України

5. ОБСЯГ ДИСЦИПЛІНИ

Загальний обсяг – 3 кредити ECTS (108 академічні години).

Аудиторні заняття – 60 академічних годин.

Самостійна робота – 48 академічні години.

6. КОМПЕТЕНЦІЇ, ЩО НАБУВАЮТЬСЯ, ТА ТЕМИ ДИСЦИПЛІНИ

Модулі	Компетенції (з використанням матеріалу модуля студент повинен уміти)	Змістові модулі	Розподіл часу		
			аудиторний	самостійна робота	загальний
1	2	3	4	5	6
№ 1	Володіти юридичного термінологію. Вільно орієнтуватися нормативно-правових актів щодо організації та діяльності судових та правоохоронних органів	Лекції			
		Аудиторні: 2 год. на тиждень			
		1. Загальні положення правоохоронної, судової та правозахисної діяльності	2	10	30
		2. Поняття, ознаки та співвідношення судової влади з іншими гілками держаної влади. Суд і правосуддя	2		
		3. Засади організації судової влади	2		
		4. Судова система України	2		
		5. Правовий статус суддів	2		
		6. Місцеві суди	2		
		7. Апеляційні суди	2		
		8. Вищі спеціалізовані суди	2		
		9. Верховний Суд України	2		
		10. Конституційний Суд України	2		
	Разом	20			
№ 2	Розкрити сутність понять та принципів організації та діяльності судових та правоохоронних органів. Правильно тлумачити та застосувати нормативно-правові акти при вирішенні практичних ситуацій	Практичні заняття			
		Аудиторні: 1 год. на тиждень			
		1. Загальні положення правоохоронної, судової та правозахисної діяльності. Поняття, ознаки та співвідношення судової влади з іншими гілками держаної влади. Суд і правосуддя	1	14	24
		2. Принципи здійснення правосуддя в Україні. Засади організації судової влади	1		
		3. Судова система України	1		
		4. Правовий статус суддів	1		
		5. Верховний Суд України	1		
		6. Конституційний Суд України	1		
	Захист практичного модуля за розкладом занять	4			

1	2	3	4	5	6
		Разом	10		
№ 3	Забезпечити реалізацію Конституції та законів України щодо діяльності правоохоронних органів	Лекції			
		Аудиторні:	2 год. на тиждень		
		1. Прокуратура України	2	10	30
		2. Органи внутрішніх справ України	2		
		3. Органи служби безпеки	2		
		4. Органи дізнання та досудового слідства	2		
		5. Державна податкова служба України	2		
		6. Державна митна служба України	2		
		7. Органи та установи юстиції України	2		
		8. Адвокатура України	2		
		9. Правозахисні органи України. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини	2		
		10. Європейський суд з прав людини	2		
Разом	20				
№ 4	Здійснювати захист прав, свобод та представництво законних інтересів фізичних та юридичних осіб, реалізацію ідеї правосуддя у правовій державі	Практичні заняття			
		Аудиторні:	1 год. на тиждень		
		1. Прокуратура України	1	14	24
		2. Органи внутрішніх справ України	1		
		3. Органи служби безпеки	1		
		4. Органи дізнання та досудового слідства	1		
		5. Державна податкова служба України	1		
		6. Державна митна служба України	-		
		7. Органи та установи юстиції України	1		
		8. Правозахисні органи України. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини . адвокатура України. Європейський суд з прав людини	1		
		Захист практичного модуля за розкладом занять			
		Разом	10		
Разом з дисципліни			60	48	108
Частка навантаження				0,44	

7. ТЕМИ І ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Предмет, система та основні поняття курсу «Організації судових та правоохоронних органів України»

Загальна характеристика правоохоронної діяльності: поняття, ознаки та види.

Правоохоронні органи держави: поняття, система та загальна характеристика.

Предмет і система дисципліни «Організація судових та правоохоронних органів».

Нормативне регулювання організації і діяльності правоохоронних органів.

Система законодавчих та інших нормативних актів, що регламентують організацію і діяльність судових та правоохоронних органів, їх класифікація та характеристика.

Тема 2. Поняття, ознаки та співвідношення судової влади та інших гілок державної влади

Поняття судової влади, її характерні ознаки. Суд як орган судової влади. Судді як носії судової влади.

Роль судової влади у правовій державі. Співвідношення судової влади із законодавчою та виконавчою владою.

Функції судової влади. Правосуддя і судовий контроль як основні функції судової влади. Їх поняття та ознаки.

Судочинство як процесуальна форма здійснення судової влади. Міжнародно-правові вимоги до судової процедури. Концепція належної правової процедури. Поняття та види судочинства. Відмінність судочинства від інших процедур державної діяльності.

Акти судової влади та їх ознаки.

Тема 3. Засади організації судової влади

Загальна характеристика основних засад судочинства.

Принцип законності.

Право на судовий захист.

Право на повноважний суд.

Незалежність суддів і підкорення їх лише закону.

Правова допомога при реалізації права на справедливий суд. Забезпечення обвинуваченому права на захист.

Рівність усіх учасників судового процесу перед законом і судом.

Забезпечення доведеності вини.

Змагальність сторін та свобода в наданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості.

Підтримання державного обвинувачення в суді прокурором.

Гласність і відкритість судового процесу та його повна фіксація технічними засобами.

Одноособовий та колегіальний розгляд справ. Участь народних засідателів та присяжних у здійсненні правосуддя.

Державна мова судочинства.

Забезпечення апеляційного та касаційного оскарження рішення суду.

Обов'язковість судових рішень.

Тема 4. Судова система України

Поняття судової системи України та принципи її побудови.

Конституційний Суд України. Суди загальної юрисдикції.

Поняття ланки судової системи, судової інстанції.

Суди першої інстанції, їх характеристика.

Суди апеляційної інстанції, їх характеристика.

Суди касаційної інстанції, їх характеристика.

Тема 5. Правовий статус суддів

Поняття та загальна характеристика правового статусу суддів України.

Вимоги до кандидатів на посаду судді. Порядок призначення та обрання суддів.

Гарантії незалежності суддів. Недоторканість суддів. Відповідальність за неповагу до суду чи судді.

Вища кваліфікаційна комісія суддів України. Вища рада юстиції.

Дисциплінарна відповідальність суддів.

Органи суддівського самоврядування.

Організаційне забезпечення діяльності судів загальної юрисдикції. Державна судова адміністрація.

Тема 6. Місцеві суди

Місцевий суд – основна ланка в системі судів загальної юрисдикції.

Порядок утворення місцевого суду. Види і склад місцевих судів.

Повноваження місцевого суду.

Суддя, голова, заступник голови місцевого суду.

Апарат суду. Організація роботи місцевого суду.

Тема 7. Апеляційні суди

Види і склад апеляційних судів.

Повноваження апеляційного суду.

Судові палати. Порядок утворення, склад і повноваження.

Суддя, голова, заступники голови апеляційного суду.

Організація роботи апеляційного суду.

Тема 8. Вищі спеціалізовані суди

Види і склад вищих спеціалізованих судів.

Повноваження вищого спеціалізованого суду.

Суддя, голова, заступники голови вищого спеціалізованого суду.

Пленум вищого спеціалізованого суду, склад та повноваження.

Науково-консультативна рада та офіційний друкований орган вищого спеціалізованого суду.

Тема 9. Верховний Суд України

Верховний Суд України – найвищий судовий орган у судовій системі України. Повноваження Верховного Суду України, його склад.

Суддя Верховного Суду України.

Голова Верховного Суду України, порядок його обрання та повноваження. Заступник Голови Верховного Суду України.

Порядок дострокового звільнення з посади Голови Верховного Суду України.

Пленум Верховного Суду України, його склад і повноваження.

Науково-консультативна рада та офіційний друкований орган.

Тема 10. Конституційний Суд України

Конституційне правосуддя – найвища форма конституційного контролю у правовій державі. Історія конституційного контролю.

Завдання Конституційного Суду України, принципи його діяльності та повноваження.

Порядок формування Конституційного Суду України. Особливості статусу судді Конституційного Суду України.

Провадження в Конституційному Суді України.

Голова Конституційного Суду України, порядок обрання, повноваження. Здійснення Головою Конституційного Суду України керівництва роботою суду. Заступники Голови Конституційного Суду.

Організація роботи Конституційного Суду України, його апарат.

Тема 11. Прокуратура України

Місце прокуратури в системі органів державної влади.

Система та структура органів прокуратури.

Принципи організації та діяльності прокуратури України. Функції прокуратури, їх загальна характеристика.

Повноваження Генерального прокурора України щодо керівництва органами прокуратури. Склад і структура Генеральної прокуратури України, прокуратури Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя. Військові прокуратури, спеціалізовані (галузеві) прокуратури.

Акти прокурорського реагування.

Вимоги до кандидатів на посади прокурорів та слідчих. Порядок їх призначення та звільнення з посади. Класні чини працівників органів прокуратури.

Правовий і соціальний захист працівників органів прокуратури.

Тема 12. Органи внутрішніх справ України

Органи внутрішніх справ, їх завдання та місце в системі правоохоронних органів.

Система органів внутрішніх справ України.

Поняття, структура та принципи діяльності міліції.

Кримінальна міліція. Міліція громадської безпеки. Місцева міліція. Державна автомобільна інспекція. Міліція охорони.

Спеціальні підрозділи міліції. Судова міліція.

Застосування міліцією заходів фізичного впливу, спеціальних засобів та вогнепальної зброї.

Правовий та соціальний захист працівників міліції та їх сімей.

Тема 13. Органи служби безпеки

Правова основа організації і діяльності органів Служби безпеки України, її система і завдання.

Організація, принципи діяльності Служби безпеки України.

Контроль та нагляд за діяльністю Служби безпеки України.

Кадрове забезпечення та відповідальність за правопорушення у сфері діяльності Служби безпеки України.

Соціальний і правовий захист військовослужбовців і працівників Служби безпеки України.

Тема 14. Органи дізнання та досудового слідства

Поняття та завдання органів дізнання та досудового слідства.

Загальна характеристика органів дізнання. Органи дізнання та їх компетенція.

Основні положення досудового слідства. Органи досудового слідства.

Тема 15. Державна податкова служба України

Правова основа організації і діяльності державної податкової служби України.

Основні напрямки правоохоронної діяльності державної податкової служби.

Система та компетенція органів державної податкової служби.

Правовий і соціальний захист працівників державної податкової служби та їх сімей.

Тема 16. Державна митна служба України

Правова основа організації і діяльності державної митної служби України.

Система та компетенція органів державної митної служби.

Правовий і соціальний захист працівників державної митної служби.

Тема 17. Органи та установи юстиції України

Поняття, основні завдання та функції органів юстиції України.

Система і структура органів та установ юстиції України.

Поняття нотаріату. Органи та особи, які вчиняють нотаріальні дії.

Нотаріус за законодавством України. Принципи діяльності нотаріату. Державне регулювання та гарантії нотаріальної діяльності.

Органи реєстрації актів громадянського стану, їх система та повноваження.

Органи державної виконавчої служби та їх повноваження. Правовий статус державного виконавця.

Експертне забезпечення правосуддя.

Тема 18. Адвокатура в Україні

Поняття та організаційні форми діяльності адвокатури.

Принципи та гарантії адвокатської діяльності.

Професійні права та обов'язки адвоката. Адвокатська таємниця.

Кваліфікаційно-дисциплінарні комісії адвокатури та їх повноваження. Дисциплінарна відповідальність адвоката.

Припинення адвокатської діяльності.

Тема 19. Правозахисні органи України. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини

Загальна характеристика Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Компетенція Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Акти Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Тема 20. Європейський Суд з прав людини

Європейська система захисту прав людини.

Організація, процедура діяльності Європейського Суду.

Порядок звернення до Європейського Суду.

8. ТЕМИ І ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Предмет, система та основні поняття курсу «Організації судових та правоохоронних органів України»

Загальна характеристика правоохоронної діяльності: поняття, ознаки та види.

Правоохоронні органи держави: поняття, система та загальна характеристика.

Предмет і система дисципліни «Організація судових та правоохоронних органів».

Нормативне регулювання організації і діяльності правоохоронних органів.

Система законодавчих та інших нормативних актів, що регламентують організацію і діяльність судових та правоохоронних органів, їх класифікація та характеристика.

Тема 2. Поняття, ознаки та співвідношення судової влади та інших гілок державної влади

Поняття судової влади, її характерні ознаки. Суд як орган судової влади. Судді як носії судової влади.

Роль судової влади у правовій державі. Співвідношення судової влади із законодавчою та виконавчою владою.

Функції судової влади. Правосуддя і судовий контроль як основні функції судової влади. Їх поняття та ознаки.

Судочинство як процесуальна форма здійснення судової влади. Міжнародно-правові вимоги до судової процедури. Концепція належної правової процедури. Поняття та види судочинства. Відмінність судочинства від інших процедур державної діяльності.

Акти судової влади та їх ознаки.

Тема 3. Засади організації судової влади

Загальна характеристика основних засад судочинства.

Принцип законності.

Право на судовий захист.

Право на повноважний суд.

Незалежність суддів і підкорення їх лише закону.

Правова допомога при реалізації права на справедливий суд. Забезпечення обвинуваченому права на захист.

Рівність усіх учасників судового процесу перед законом і судом.

Забезпечення доведеності вини.

Змагальність сторін та свобода в наданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості.

Підтримання державного обвинувачення в суді прокурором.

Гласність і відкритість судового процесу та його повна фіксація технічними засобами.

Одноособовий та колегіальний розгляд справ. Участь народних засідателів та присяжних у здійсненні правосуддя.

Державна мова судочинства.

Забезпечення апеляційного та касаційного оскарження рішення суду.

Обов'язковість судових рішень.

Тема 4. Судова система України

Поняття судової системи України та принципи її побудови.

Конституційний Суд України. Суди загальної юрисдикції.

Поняття ланки судової системи, судової інстанції.

Суди першої інстанції, їх характеристика.

Суди апеляційної інстанції, їх характеристика.

Суди касаційної інстанції, їх характеристика.

Тема 5. Правовий статус суддів

Поняття та загальна характеристика правового статусу суддів України.

Вимоги до кандидатів на посаду судді. Порядок призначення та обрання суддів.

Гарантії незалежності суддів. Недоторканість суддів. Відповідальність за неповагу до суду чи судді.

Вища кваліфікаційна комісія суддів України. Вища рада юстиції.

Дисциплінарна відповідальність суддів.

Органи суддівського самоврядування.

Організаційне забезпечення діяльності судів загальної юрисдикції. Державна судова адміністрація.

Тема 6. Місцеві суди

Місцевий суд – основна ланка в системі судів загальної юрисдикції.

Порядок утворення місцевого суду. Види і склад місцевих судів.

Повноваження місцевого суду.

Суддя, голова, заступник голови місцевого суду.

Апарат суду. Організація роботи місцевого суду.

Тема 7. Апеляційні суди

Види і склад апеляційних судів.

Повноваження апеляційного суду.

Судові палати. Порядок утворення, склад і повноваження.

Суддя, голова, заступники голови апеляційного суду.

Організація роботи апеляційного суду.

Тема 8. Вищі спеціалізовані суди

Види і склад вищих спеціалізованих судів.

Повноваження вищого спеціалізованого суду.

Суддя, голова, заступники голови вищого спеціалізованого суду.

Пленум вищого спеціалізованого суду, склад та повноваження.

Науково-консультативна рада та офіційний друкований орган вищого спеціалізованого суду.

Тема 9. Верховний Суд України

Верховний Суд України – найвищий судовий орган у судовій системі України. Повноваження Верховного Суду України, його склад.

Суддя Верховного Суду України.

Голова Верховного Суду України, порядок його обрання та повноваження. Заступник Голови Верховного Суду України.

Порядок дострокового звільнення з посади Голови Верховного Суду України.

Пленум Верховного Суду України, його склад і повноваження.

Науково-консультативна рада та офіційний друкований орган.

Тема 10. Конституційний Суд України

Конституційне правосуддя – найвища форма конституційного контролю у правовій державі. Історія конституційного контролю.

Завдання Конституційного Суду України, принципи його діяльності та повноваження.

Порядок формування Конституційного Суду України. Особливості статусу судді Конституційного Суду України.

Провадження в Конституційному Суді України.

Голова Конституційного Суду України, порядок обрання, повноваження. Здійснення Головою Конституційного Суду України керівництва роботою суду. Заступники Голови Конституційного Суду.

Організація роботи Конституційного Суду України, його апарат.

Тема 11. Прокуратура України

Місце прокуратури в системі органів державної влади.

Система та структура органів прокуратури.

Принципи організації та діяльності прокуратури України. Функції прокуратури, їх загальна характеристика.

Повноваження Генерального прокурора України щодо керівництва органами прокуратури. Склад і структура Генеральної прокуратури України, прокуратури Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя. Військові прокуратури, спеціалізовані (галузеві) прокуратури.

Акти прокурорського реагування.

Вимоги до кандидатів на посади прокурорів та слідчих. Порядок їх призначення та звільнення з посади. Класні чини працівників органів прокуратури.

Правовий і соціальний захист працівників органів прокуратури.

Тема 12. Органи внутрішніх справ України

Органи внутрішніх справ, їх завдання та місце в системі правоохоронних органів.

Система органів внутрішніх справ України.

Поняття, структура та принципи діяльності міліції.

Кримінальна міліція. Міліція громадської безпеки. Місцева міліція. Державна автомобільна інспекція. Міліція охорони.

Спеціальні підрозділи міліції. Судова міліція.

Застосування міліцією заходів фізичного впливу, спеціальних засобів та вогнепальної зброї.

Правовий та соціальний захист працівників міліції та їх сімей.

Тема 13. Органи служби безпеки

Правова основа організації і діяльності органів Служби безпеки України, її система і завдання.

Організація, принципи діяльності Служби безпеки України.

Контроль та нагляд за діяльністю Служби безпеки України.

Кадрове забезпечення та відповідальність за правопорушення у сфері діяльності Служби безпеки України.

Соціальний і правовий захист військовослужбовців і працівників Служби безпеки України.

Тема 14. Органи дізнання та досудового слідства

Поняття та завдання органів дізнання та досудового слідства.

Загальна характеристика органів дізнання. Органи дізнання та їх компетенція.

Основні положення досудового слідства. Органи досудового слідства.

Тема 15. Державна податкова служба України

Правова основа організації і діяльності державної податкової служби України.

Основні напрямки правоохоронної діяльності державної податкової служби.

Система та компетенція органів державної податкової служби.

Правовий і соціальний захист працівників державної податкової служби та їх сімей.

Тема 16. Державна митна служба України

Правова основа організації і діяльності державної митної служби України.

Система та компетенція органів державної митної служби.

Правовий і соціальний захист працівників державної митної служби.

Тема 17. Органи та установи юстиції України

Поняття, основні завдання та функції органів юстиції України.

Система і структура органів та установ юстиції України.

Поняття нотаріату. Органи та особи, які вчиняють нотаріальні дії.

Нотаріус за законодавством України. Принципи діяльності нотаріату. Державне регулювання та гарантії нотаріальної діяльності.

Органи реєстрації актів громадянського стану, їх система та повноваження.

Органи державної виконавчої служби та їх повноваження. Правовий статус державного виконавця.

Експертне забезпечення правосуддя.

Тема 18. Адвокатура в Україні

Поняття та організаційні форми діяльності адвокатури.

Принципи та гарантії адвокатської діяльності.

Професійні права та обов'язки адвоката. Адвокатська таємниця.

Кваліфікаційно-дисциплінарні комісії адвокатури та їх повноваження. Дисциплінарна відповідальність адвоката.

Припинення адвокатської діяльності.

Тема 19. Правозахисні органи України. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини

Загальна характеристика Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Компетенція Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Акти Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Тема 20. Європейський Суд з прав людини

Європейська система захисту прав людини.

Організація, процедура діяльності Європейського Суду.

Порядок звернення до Європейського Суду.

9. ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Відповідно до навчального плану студент протягом часу, відведеного на вивчення дисципліни, повинен виконати контрольну роботу, як один з елементів самостійної роботи.

Вміння самостійно працювати допоможе глибше засвоїти навчальний матеріал, навчить користуватися навчальною і науковою літературою, законодавчими та іншими нормативними актами, надасть можливість набути навичок вживати юридичну термінологію та освоїти правову культуру, використовувати одержані знання при вивченні різних галузей права і в майбутній практичній діяльності.

Для успішного виконання самостійної роботи студенту необхідно вивчити законодавчий та інший нормативний матеріал, який стосується даної теми.

Також, під час виконання роботи необхідно використовувати джерела, наведені в навчальній програмі, рекомендовані на лекціях, а також підручники та іншу наукову і науково-практичну літературу.

Викладення питань має бути всебічним і повно висвітлювати поняття та принципи діяльності державних органів, а також недержавних структур, які співпрацюють у процесі правоохоронної та правозахисної діяльності. Також треба приділити увагу питанням статусу посадових осіб та їхній компетенції. Якщо з якогось питання в юридичній науці існують різні погляди, студенту треба навести їх з рівночасним викладенням власної позиції.

Робота має бути написана самостійно. Викладення поставлених в роботі питань не можна замінювати списуванням матеріалу з підручника чи інших джерел. Подібні роботи рецензуванню не підлягають.

При посиланнях на закони та інші нормативні акти треба вказувати статтю або пункт нормативного акту, його повну назву, дату видання, орган яким видано (затверджено) акт; джерело, в якому цей акт опубліковано. Наприкінці роботи навести список використаних нормативних актів та літератури.

Робота повинна мати:

відповідні відомості про студента, що її виконав, титульний лист;
план із наданням номера варіанту та змісту завдання;
номери сторінок;
список використаних джерел;
дату виконання та особистий підпис.

Обсяг роботи має складати 15-20 сторінок формату А-4. На сторінках потрібно залишити поле для заміток викладача.

Робота має бути подана на кафедру не пізніше ніж за 15 днів до початку чергової екзаменаційної сесії.

Робота виконується по варіанту, який відповідає початковій літері прізвища студента:

від А до Б – 1; від В до Г – 2; від Д до Є – 3; від Ж до З – 4;
від И до К – 5; від Л до М – 6; від Н до О – 7; від П до Р – 8;
від С до Т – 9; від У до Ф – 10; від Х до Ч – 11; від Ш до Щ – 12;
від Ю до Я – 13.

Заміна варіантів не припускається. Роботи, що не відповідають вимогам, повертаються студентові на доопрацювання.

Зауваження рецензента повинні бути виправлені до початку іспиту.

ВАРІАНТИ ЛЕКЦІЙНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Варіант 1

1. Поняття та ознаки правоохоронної діяльності.
2. Органи суддівського самоврядування. Завдання, види та повноваження.
3. Принципи судової влади, їх система і значення.

Варіант 2

1. Поняття судової та правозахисної діяльності.
2. Місце прокуратури в системі органів державної влади.
3. Органи та посадові особи, які вчиняють нотаріальні дії.

Варіант 3

1. Поняття судової влади, її співвідношення з іншими гілками влади.
2. Акти прокурорського реагування.
3. Принципи і гарантії адвокатської діяльності.

Варіант 4

1. Система суддів загальної юрисдикції. Поняття ланки судової системи. Поняття судової інстанції.
2. Напрями правоохоронної діяльності органів внутрішніх справ України.
3. Організаційні засади діяльності адвокатури.

Варіант 5

1. Місце Верховного Суду України у судовій системі. Його повноваження та склад.
2. Координація правоохоронної діяльності.
3. Основні напрями правоохоронної діяльності податкової служби.

Варіант 6

1. Місцевий суд – основна ланка в системі судів загальної юрисдикції. Склад, повноваження та організація роботи місцевого суду.
2. Завдання, система, основні напрямки діяльності органів Служби безпеки України.
3. Правова основа організації та діяльності державної виконавчої служби в Україні, її структура та завдання..

Варіант 7

1. Апеляційні суди України, види, склад та повноваження.
2. Органи дізнання, їх завдання та повноваження.
3. Характеристика та основні завдання нотаріату. Структура та повноваження нотаріальних органів.

Варіант 8

1. Статус Конституційного Суду України. Його завдання та принципи діяльності.
2. Принципи організації та діяльності органів прокуратури.
3. Загальна характеристика досудового слідства. Органи досудового слідства.

Варіант 9

1. Організаційне забезпечення діяльності суддів. Державна судова адміністрація України, її статус та повноваження.
2. Правові засади діяльності Вищої ради юстиції.
3. Державна автомобільна інспекція в системі органів Міністерства внутрішніх справ України.

Варіант 10

1. Вищі спеціалізовані суди в Україні, їх види та склад.
2. Функції прокуратури.

3. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини. Компетенція та акти Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Варіант 11

1. Суддя – носій судової влади. Гарантії незалежності суддів, недоторканість суддів.

2. Кримінальна міліція, як складова частина міліції в системі органів внутрішніх справ України.

3. Права та обов'язки адвоката. Адвокатська таємниця.

Варіант 12

1. Поняття статусу суддів. Права та обов'язки суддів. Підстави звільнення суддів судів загальної юрисдикції з посади.

2. Правова основа організації та діяльності Державної митної служби України, її структура та основні завдання.

3. Органи РАЦС та їх місце в системі органів юстиції.

Варіант 13

1. Вища кваліфікаційна комісія суддів України, її статус та повноваження.

2. Поняття, основні завдання та функції органів юстиції України. Система і структура органів та установ юстиції України.

3. Європейський Суд з прав людини.

10. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий контроль з нормативної навчальної дисципліни «Організація судових та правоохоронних органів України» проводиться з метою оцінки результатів навчання на окремому завершеному етапі освітньо-кваліфікаційних рівнів – бакалавр.

Семестровий контроль проводиться в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою у наступних формах і в такі терміни:

Курс	Семестр	Форма контролю
I	II	Іспит

Підсумковий контроль проводиться за допомогою контрольних питань, наведених у навчальному посібнику або в методичних рекомендаціях до самостійного вивчення дисципліни або за допомогою спеціальної комп'ютерної програми, яка знаходиться в комп'ютерній мережі університету.

10.1. ПРИКЛАДИ ПИТАНЬ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ

1. В якому правоохоронному органі відсутні спеціальні підрозділи з виконання оперативно-розшукових дій:

- а) органи внутрішніх справ;
- б) органи служби безпеки;
- в) органи прокуратури;
- г) прикордонні війська;

- д) управління державної охорони;
- е) органи державної податкової служби;
- ж) органи і установи Державного департаменту України з питань виконання покарань.

2. Які державні органи та посадові особи здійснюють контроль та нагляд за діяльністю служби безпеки України?

- а) Президент України, адміністрація Президента;
- б) Верховна Рада України, комітет з питань правосуддя;
- в) комісія Верховної Ради України з питань оборони і державної безпеки, Президент України, спеціально призначені Президентом посадові особи, Генеральний прокурор України.

3. Назвіть органи досудового слідства:

- а) прокуратура, органи внутрішніх справ, органи безпеки України, податкова міліція;
- б) командири військових частин, капітани морських суден, митні органи;
- в) органи безпеки України, органи охорони державного кордону, податкова міліція.

4. Судочинство в Україні здійснюється:

- а) місцевими судами та Верховним Судом України;
- б) Конституційним Судом України та Верховним Судом України;
- в) судами загальної юрисдикції;
- г) Конституційним Судом України та судами загальної юрисдикції;
- д) судами загальної юрисдикції, вищими спеціалізованими судами та Верховним Судом України.

5. На які правовідносини поширюється юрисдикція суддів України:

- а) на цивільні, господарські правовідносини;
- б) на кримінальні, адміністративні правовідносини;
- в) на всі правовідносини, що виникають у державі;
- г) на правовідносини, що регулюються правом.

10.2. ВІДПОВІДІ НА ПИТАННЯ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ:

1. - «в», 2. – «в», 3. – «а», 4. – «а», 5. – «в»

11. ВИМОГИ ДО ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст інформаційного забезпечення має відповідати програмі інтегрованої дисципліни в повному обсязі.

Методичне забезпечення повинно відповідати стандарту вищої освіти Національного гірничого університету «СВО НГУ НМЗ-05. Нормативно-методичне забезпечення навчального процесу. Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2005. – 138 с.».

Матеріали методичного забезпечення мають містити засоби діагностики у вигляді типових питань.

Викладач повинен забезпечити вільний доступ студента до матеріалів інформаційно-методичного забезпечення дисципліни.

12. ВИМОГИ ДО ЗАСОБІВ ДІАГНОСТИКИ

Засоби діагностики рівня сформованості компетенції лекційних модулів мають бути подані у вигляді тестових завдань.

Оцінювання рівня засвоєння навчального матеріалу здійснюється через коефіцієнт засвоєння:

$$K_3 = N/P,$$

де N - правильно виконані істотні операції рішення (відповіді),

P – загальна кількість визначених істотних операцій.

Критерії визначення оцінок:

«відмінно» -	$K_3 > 0,9;$
«добре» -	$K_3 = 0,8...0,9;$
«задовільно» -	$K_3 = 0,7...0,8;$
«незадовільно» -	$K_3 < 0,7.$

При остаточній оцінці результатів виконання завдання необхідно враховувати здатність студента:

- диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання;
- застосовувати правила, методи, принципи, закони у конкретних ситуаціях;
- інтерпретувати схеми, графіки, діаграми;
- аналізувати і оцінювати факти, події та прогнозувати очікувані результати від прийнятих рішень;
- викладати матеріал на папері логічно, послідовно, з дотриманням вимог чинних стандартів.

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

13.1. Судові та правоохоронні органи України: Навчальний посібник. – Вид. четверте, перероб. і допов.- Юзікова Н.С. – К.: Істина, 2006. – 320 с.

13.2. Суд, правоохоронні та правозахисні органи України: Підручник / О.С. Захарова, В.Я. Карабань, В.С. Ковальський та інші / Відп. ред. В.Маляренко. – К.: Хрінком Інтер, 2004. – 376 с.

14. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЯКІСТЬ ВИКЛАДАННЯ ТА ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Відповідальність за якість викладання та інформаційно-методичного забезпечення несе завідувач кафедри.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
Державний вищий навчальний заклад «Національний гірничий університет»

Методичні рекомендації
до самостійного вивчення дисципліни
**«Організація судових та правоохоронних
органів України»**

Дніпропетровськ
ДВНЗ «НГУ»
2012

1. ВСТУП

Самостійну роботу з курсу «Організація судових та правоохоронних органів України» треба починати з ретельного ознайомлення з планом заняття і списком нормативних актів, що рекомендуються, та літературними джерелами, вивчення відповідних питань в конспекті і підручнику, опрацювання нормативних актів з даної теми, конспектування необхідного матеріалу, приділяючи основну увагу законодавчим та іншим нормативно-правовим актам.

Читати треба уважно, всебічно та критично аналізуючи матеріал. Зустрівши нові або незрозумілі вираження, обов'язково необхідно з'ясувати їх зміст. Не зробивши цього, можна неправильно сприйняти їх значення. Тут варто скористатися необхідними словниками та іншими джерелами.

При підготовці до занять треба звертатися безпосередньо до нормативних актів, а не викладати їх зміст за навчальною, довідковою або популярною літературою. Використовуючи коментар до законодавства, необхідно розмежувати текст коментарю від тексту самого нормативно-правового акту.

В процесі самостійної роботи треба вивчати законодавство, яке регулює порядок утворення, склад, систему і структуру органів, які здійснюють судову владу і правоохоронну діяльність, їх завдання, принципи і повноваження, вимоги до осіб, які можуть бути працівниками судових та правоохоронних органів, їх державний і соціальний захист, відповідальність за невиконання або неналежне виконання службових обов'язків, протиправні дії або бездіяльність та аморальні проступки.

Конспектування нормативних актів та літератури не повинно носити характер механічного переписування. Законодавчі акти та літературні джерела треба обов'язково заздалегідь прочитати, не конспектуючи. Потім потрібно занотувати основні необхідні положення вивченого матеріалу. Важливо, щоб законспектований матеріал незалежно від його обсягу, був достатній за смисловим змістом і логічно завершений.

Готуючись до семінару, необхідно засвоїти ключові поняття, які притаманні окремим темам. Аналізуючи зміст правових норм, треба в обов'язковому порядку давати точні і конкретні посилання на відповідні нормативно-правові акти: вказувати, яким органом вони прийняті, відповідні статті, частини, пункти.

Студенти повинні добре знати Конституцію України - основне джерело навчальної дисципліни. При вивченні окремих тем необхідно, крім того, використовувати рекомендовані нормативні акти, підручники, навчальні посібники.

Свій виступ на семінарі слід будувати так, щоб в ньому обов'язково містилось:

- чітке формування теоретичного положення (наприклад, поняття судової влади, правосуддя, правоохоронної діяльності, правоохоронних органів тощо):

- обґрунтування цього положення і розкриття його характерних ознак;

- аргументація теоретичного положення конкретними законодавчими актами та практикою їх реалізації, чітка логіка міркування;

- значення положення, що розглядається, для практичної діяльності.

Рівень засвоєння на семінарах навчального матеріалу враховується при підсумковому контролі, основні питання тематики семінарів включаються до переліку питань, які виносяться на контрольні модульні роботи.

Студенти, які були відсутні на семінарському занятті, відпрацьовують тему цього заняття самостійно і в індивідуальному порядку складають викладачеві.

2. ТЕМИ І ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Тема 1. Поняття, ознаки та співвідношення судової влади з іншими гілками влади, суд і правосуддя

Поняття судової влади та її співвідношення з іншими гілками влади.

Основні ознаки, що відрізняють діяльність суду від правоохоронної діяльності.

Тема 2. Засади організації судової влади

Принципи самостійності, незалежності суддів як гарантія реалізації прав громадян на судовий захист.

Забезпечення прав громадян на судовий захист.

Тема 3. Судова система України

Вищі спеціалізовані суди України.

Порядок призначення суддів на адміністративні посади.

Тема 4. Правовий статус суддів

Участь народних засідателів та присяжних у здійсненні правосуддя, їх правовий статус.

Правовий і соціальний захист суддів – гарантія незалежного відправлення правосуддя в Україні.

Тема 5. Верховний Суд України

Місце і роль Верховного Суду України в системі судів загальної юрисдикції.

Пленум Верховного Суду України, його повноваження. Науково-консультативна рада та офіційний друкований орган Верховного Суду України.

Голова Верховного Суду України, його заступник, порядок їх призначення. Порядок дострокового звільнення з посади Голови Верховного Суду України.

Апарат Верховного Суду України.

Тема 6. Конституційний Суд України

Конституційний Суд України як єдиний орган конституційної юрисдикції в Україні, його завдання та принципи організації і діяльності.

Вимоги до кандидатів на посаду судді Конституційного Суду України, правовий статус і гарантії діяльності суддів Конституційного Суду України, підстави і порядок припинення суддівських повноважень.

Поняття конституційного подання, його зміст та суб'єкти права на конституційне подання.

Поняття конституційного звернення.

Акти Конституційного Суду України.

Тема 7. Прокуратура України

Прокуратура України, правова основа і принципи її діяльності.

Нагляд прокурора за додержанням і правильним застосуванням законів.

Завдання прокурора в судовому процесі, його повноваження та сутність підтримання прокурором державного обвинувачення в суді.

Тема 8. Органи внутрішніх справ

Органи внутрішніх справ на транспорті, їх завдання, структура та повноваження.

Спеціальні підрозділи міліції в системі органів внутрішніх справ України.

Міжнародне співробітництво та участь МВС України в Міжнародній організації кримінальної поліції (Інтерпол).

Тема 9. Органи служби безпеки України

Основні засади державної політики щодо захисту національних інтересів та безпеки особи, суспільства і держави від зовнішніх і внутрішніх загроз.

Правова основа національної безпеки, її об'єкти, суб'єкти та принципи забезпечення.

Контроль і нагляд за діяльністю Служби безпеки України та відповідальність їх співробітників за протиправні дії і бездіяльність.

Тема 10. Органи дізнання та досудового слідства

Поняття та організація виявлення і розслідування злочинів в Україні.

Органи дізнання, їх система та повноваження.

Органи досудового слідства, їх система та повноваження.

Тема 11. Державна податкова служба

Правова основа організації і діяльності державної податкової служби України.

Податкова міліція, її завдання, структура і повноваження.

Правовий і соціальний захист працівників державної податкової служби та їх сімей.

Тема 12. Державна митна служба України

Правова основа організації і діяльності Державної митної служби України.

Компетенція митної служби. Структура та завдання митних органів.

Роль та місце митної справи в економічному розвитку України.

Порядок та умови проходження служби в митних органах України, відповідальність митних органів та їх посадових осіб, умови і порядок застосування ними фізичної сили, спеціальних засобів та зброї.

Тема 13. Кримінально-виконавча система

Правова основа організації і діяльності органів і установ виконання покарань, їх система, структура і основні завдання.

Державний департамент України з питань виконання покарань, його органи та їх повноваження.

Правовий і соціальний захист персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України.

Тема 14. Органи та установи юстиції України

Місце нотаріату в правовій системі України, перспективи його розвитку.

Принципи нотаріального процесу.

Державна виконавча служба України, завдання, організація діяльності.

Основні завдання та принципи діяльності органів реєстрації актів громадянського стану.

Експертне забезпечення правосуддя.

Тема 15. Правозахисні органи України. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини. Адвокатура в Україні

Інститут Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини як гарантія ефективного захисту прав і свобод громадян.

Адвокатура України та її роль в захисті законних прав громадян.

Тема 16. Європейський Суд з прав людини

Європейська система захисту прав людини.

Організація, процедура діяльності Європейського Суду.

Порядок звернення до Європейського Суду.

3. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ З ДИСЦИПЛІНИ «ОРГАНІЗАЦІЯ СУДОВИХ ТА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ»

1. Поняття, ознаки та види правоохоронної діяльності. Загальна характеристика правоохоронної діяльності.
2. Правоохоронні органи держави. Поняття, система та загальна характеристика.
3. Предмет і система дисципліни «Організація судових та правоохоронних органів України».
4. Система законодавчих та інших нормативних актів, що регламентують організацію і діяльність судових та правоохоронних органів, їх класифікація та характеристика.
5. Поняття судової влади, її характерні ознаки. Суд, як орган судової влади.
6. Роль судової влади у правовій державі. Співвідношення судової влади із законодавчою та виконавчою владами.
7. Функція судової влади. Правосуддя і судовий контроль як основні функції судової влади. Їх поняття та ознаки.
8. Поняття принципів судової влади, їх система та значення.
9. Характеристика принципів судової влади.
10. Право на судовий захист.
11. Рівність учасників судового процесу перед законом і судом.
12. Право на справедливий судовий розгляд.
13. Доступність правосуддя.
14. Відкритий розгляд справ у судах (гласність судового процесу).
15. Змагальність сторін.
16. Право на правову допомогу.
17. Забезпечення обвинуваченому права на захист.
18. Презумпція невинуватості.
19. Незалежність і недоторканість суддів.
20. Право на оскарження рішення суду.

21. Участь народу у здійсненні правосуддя.
22. Обов'язковість судових рішень.
23. Поняття судової системи, її характеристика.
24. Принципи побудови судової системи України за Конституцією Укра-

їни.

25. Поняття ланки судової системи. Поняття судової інстанції.
26. Місцевий суд – основна ланка в системі судів загальної юрисдикції.

Порядок створення місцевого суду.

27. Види і склад місцевих судів. Повноваження місцевого суду.
28. Голова місцевого суду, порядок його призначення. Повноваження

голови місцевого суду.

29. Організаційне забезпечення діяльності судів. Державна судова адміністрація України, її статус та повноваження.

30. Апеляційні суди. Види і склад апеляційних судів, їх повноваження.

31. Голова апеляційного суду, його повноваження. Здійснення головою керівництва роботою суду.

32. Вищі спеціалізовані суди України. Види і склад вищих спеціалізованих судів.

33. Повноваження вищого спеціалізованого суду. Голова вищого спеціалізованого суду.

34. Місце Верховного Суду України у судовій системі. Його повноваження та склад.

35. Пленум Верховного Суду України. Склад і повноваження Пленуму Верховного Суду України.

36. Голова Верховного Суду України та його заступник, їх повноваження. Порядок дострокового звільнення з посади Голови Верховного суду України.

37. Апарат суду. Помічники суддів. Служба судових розпорядників.

38. Конституційний Суд України. Конституційне правосуддя – найвища форма конституційного контролю у правовій державі.

39. Статус Конституційного Суду України, його завдання та основні принципи діяльності.

40. Порядок формування Конституційного Суду. Голова Конституційного Суду, порядок його обрання.

41. Повноваження Конституційного Суду України.

42. Суддя – носій судової влади. Незмінюваність судді, вимоги щодо не-сумісності.

43. Права та обов'язки судді. Присяга судді.

44. Поняття статусу суддів. Гарантії незалежності суддів. Недоторка-ність суддів.

45. Вимоги до кандидатів на посаду судді. Порядок призначення на по-саду судді вперше.

46. Порядок обрання на посаду судді безстроково.

47. Підстави звільнення суддів судів загальної юрисдикції з посади.

48. Підстави дисциплінарної відповідальності суддів. Органи, що здійс-нюють дисциплінарне провадження щодо судді.

49. Органи суддівського самоврядування, завдання, види та повнова-ження.

50. Вища кваліфікаційна комісія суддів України, її статус та повнова-ження.

51. Склад Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. Порядок фор-мування Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

52. Вища рада юстиції: склад і повноваження.

53. Місце прокуратури в системі органів державної влади. Правова ос-нова організації і діяльності прокуратури України.

54. Поняття прокурорського нагляду, його предмет та завдання.

55. Принципи організації та діяльності прокуратури України.

56. Функції прокуратури, їх загальна характеристика.

57. Система і структура органів прокуратури та їх характеристика.

58. Повноваження Генерального прокурора України щодо керівництва органами прокуратури. Склад і структура Генеральної прокуратури України, прокуратури Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя.

59. Вимоги, що пред'являються до кандидатів на посади прокурорів і слідчих. Порядок їх призначення і звільнення з посади.

60. Акти прокурорського реагування.

61. Органи внутрішніх справ, їх завдання та місце в системі правоохоронних органів.

62. Система органів внутрішніх справ України.

63. Кримінальна міліція.

64. Міліція громадської безпеки.

65. Державна автомобільна інспекція.

66. Застосування міліцією заходів фізичного впливу, спеціальних засобів та вогнепальної зброї.

67. Служба безпеки України, її Система, завдання, правова основа організації та діяльності.

68. Вимоги до осіб, які приймаються в органи служби безпеки України. Контроль і нагляд за діяльністю Служби безпеки України.

69. Органи досудового слідства, їх система, завдання та повноваження.

70. Органи дізнання, їх система, завдання та повноваження.

71. Адвокатура в Україні: завдання, принципи організації і форми діяльності. Види адвокатської діяльності. Право на зайняття адвокатською діяльністю.

72. Права та обов'язки адвоката. Адвокатська таємниця. Гарантії адвокатської діяльності. Оплата праці адвокатів.

73. Кваліфікаційно-дисциплінарні комісії адвокатури. Їх види і повноваження. Дисциплінарна відповідальність адвокатів. Припинення адвокатської діяльності.

74. Система органів та установ юстиції України.

75. Правова основа організації діяльності органів юстиції України.
76. Міністерство юстиції, його завдання, структура, повноваження.
77. Місцеві управління Міністерства юстиції, їх система та повноваження.
78. Державна виконавча служба: система органів та їх повноваження.
79. Статус державного виконавця.
80. Поняття нотаріату. Органи і особи, які вчиняють нотаріальні дії.
81. Право на зайняття нотаріальною діяльністю.
82. Органи реєстрації актів цивільного стану.
83. Основні напрями правоохоронної діяльності державної податкової служби України.
84. Система органів державної податкової служби України.
85. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, його компетенція та статус.
86. Акти Уповноваженого Верховної Ради з прав людини.
87. Європейський Суд з прав людини. Організація, процедура, правила звернення.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

4.1. ОСНОВНА

1. Судові та правоохоронні органи України: Навчальний посібник. – Вид. четверте, перероб. і допов. - Юзікова Н.С. – К.: Істина, 2006. – 320 с.
2. Суд, правоохоронні та правозахисні органи України: Підручник / О.С. Захарова, В.Я. Карабань, В.С. Ковальський та інші / Відп. ред.. В.Маляренко. – К.: Хрінком Інтер, 2004. – 376 с.

4.2. ДОДАТКОВА

4.2.1. Нормативна література

1. Конституція України.
2. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» від 18 лютого 1992 року №2135-ХІІ.

3. Закон України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» від 30 червня 1993 року №3341-ХІІ.
4. Закон України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» (витяг, ст. 2) від 23 грудня 1993 року №3781-ХІІ.
5. Закон України «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві» від 23 грудня 1993 року №3782-ХІІ.
6. Закон України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянинові незаконними діями органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду» від 1 грудня 1994 року №266/94-ВР.
7. Закон України «Про доступ до судових рішень» від 22 грудня 2005 року №3262-ІV.
8. Закон України «Про державну службу» від 16 грудня 1993 року №3723-ХІІ.
9. Закон України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону» від 22 червня 2000 року №1835-ІІІ.
10. Указ Президента України «Про вдосконалення координації діяльності правоохоронних органів по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю» від 12 лютого 2000 року №229/2000.
11. Указ Президента України «Про заходи щодо дальшого зміцнення правопорядку, охорони прав і свобод громадян» від 18 лютого 2002 року №143/2002.
12. Указ Президента України «Про невідкладні додаткові заходи щодо посилення боротьби з організованою злочинністю і корупцією» від 6 лютого 2003 року №84/2003.
13. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» від 7 липня 2010 року №2453-VI.
14. Закон України «Про Конституційний Суд України» (витяг) від 16 жовтня 1996 року №422/96-ВР.
15. Закон України «Про Вищу раду юстиції» від 15 січня 1998 року №22/98-ВР.
16. Указ Президента України «Про Концепцію вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів» від 10 травня 2006 року №361/2006.
17. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про незалежність судової влади» від 13 червня 2007 року №8.

18. Кодекс професійної етики судді, затверджений V з'їздом суддів України від 24 жовтня 2002 року.

19. Рішення Ради суддів України «Про затвердження Правил поведінки працівника суду» від 6 лютого 2009 року №33.

20. Положення про Раду суддів України, затверджено V з'їздом суддів України 24 жовтня 2002 року із змінами і доповненнями, внесеними рішенням VIII з'їзду суддів України від 26 червня 2007 року.

21. Закон України «Про прокуратуру» від 5 листопада 1991 року №1789-ХІІ.

22. Положення про класні чини працівників органів прокуратури України, затверджено постановою Верховної Ради України від 6 листопада 1991 року №1795-ХІІ.

23. Дисциплінарний статут прокуратури України, затверджений постановою Верховної Ради України від 6 листопада 1991 року №1796-ХІІ.

24. «Положення про порядок стажування в органах прокуратури», затверджено наказом Генерального прокурора України від 30 грудня 2009 року №80.

25. Регламент Генеральної прокуратури України, затверджений наказом від 30 вересня 2005 року №53.

26. «Про організацію прокурорського нагляду за додержанням законів органами, які проводять дізнання та досудове слідство», затверджений наказом Генерального прокурора України від 19 вересня 2005 року №4 гн.

27. «Про організацію участі прокурорів у судовому розгляді кримінальних справ та підтримання державного обвинувачення», затверджений наказом Генерального прокурора України від 19 вересня 2005 року №5 гн.

28. «Про організацію прокурорського нагляду за додержанням законів спеціальними підрозділами по боротьбі з організованою злочинністю», затверджений наказом Генерального прокурора України від 7 жовтня 1999 року №3.

29. «Про організацію прокурорського нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян», затверджений наказом Генерального прокурора України від 06 квітня 2011 року №7 гн.

30. «Про організацію діяльності органів прокуратури у сфері запобігання і протидії корупції», затверджений наказом Генерального прокурора України від 21 червня 2011 року №10 гн.

31. «Про організацію правозахисної діяльності органів прокуратури України», затверджений наказом Генерального прокурора України від 12 квітня 2011 року №3 гн.
32. Закон України «Про міліцію» від 20 грудня 1990 року №565-ХІІ.
33. Закон України «Про внутрішні війська Міністерства внутрішніх справ України» від 26 березня 1992 року №2235-ХІІ.
34. Закон України «Про дорожній рух» (витяг) від 30 червня 1993 року №3353-ХІІ.
35. Закон України «Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними» від 15 лютого 1995 року №62/95-ВР.
36. Закон України «Про статус ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ і деяких інших осіб та їх соціальний захист» від 24 березня 1998 року №203/98-ВР.
37. Закон України «Про Дисциплінарний статут органів внутрішніх справ України» від 22 лютого 2006 року №3460-ІV.
38. Указ Президента України «Про символіку органів Міністерства внутрішніх справ України» від 19 грудня 2000 року №1346/2000.
39. Положення про Державну міграційну службу України, затверджено Указом Президента України від 06 квітня 2011 року №405/2011.
40. Указ Президента України «Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України» від 06 квітня 2011 року №383/2011.
41. Постанова Кабінету Міністрів «Положення про Державну автомобільну інспекцію Міністерства внутрішніх справ», затверджено постановою Кабінету Міністрів України 14 квітня 1997 року №341.
42. Постанова Кабінету Міністрів України «Про вступ України до Інтерполу» від 30 вересня 1992 року №555.
43. Постанова Кабінету Міністрів України «Про Національне центральне бюро Інтерполу» від 25 березня 1993 року №220.
44. Положення про Державну службу охорони при Міністерстві внутрішніх справ, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 10 серпня 1993 року №615.
45. Постанова Кабінету Міністрів України «Положення про кримінальну міліцію у справах дітей» від 8 липня 1995 року №502.

46. Положення про службу дільничних інспекторів міліції в системі Міністерства внутрішніх справ України, затверджено наказом Міністерства внутрішніх справ України від 11 листопада 2010 року №550.

47. Статут патрульно-постової служби міліції, затверджено наказом Міністерства внутрішніх справ України від 28 липня 1994 року №404.

48. Закон України «Про основи національної безпеки України» від 19 червня 2003 року №964-IV.

49. Закон України «Про службу безпеки України» від 25 березня 1992 року №2229-XII.

50. Закон України «Про державну таємницю» (витяг) від 21 січня 1994 року №3855-XII.

51. Закон України «Про контррозвідувальну діяльність» від 26 грудня 2002 року №374-IV.

52. Закон України «Про боротьбу з тероризмом» від 20 березня 2003 року №638-IV.

53. Указ Президента України «Про повноваження та гарантії здійснення постійного контролю за діяльністю Служби безпеки України» від 18 травня 2007 року №427/2007.

54. Указ Президента України «Про символіку Служби безпеки України» від 14 лютого 2002 року №129/2002.

55. Кримінально-процесуальний кодекс України від 28 грудня 1960 року (витяг) із змінами і доповненнями.

56. Закон України «Про державну податкову службу в Україні» від 4 грудня 1990 року №509-XII.

57. Положення про Державну податкову службу України, затверджено Указом Президента України від 12 травня 2011 року №584/2011.

58. Постанова Кабінету Міністрів України «Про спеціальні звання посадових осіб органів державної податкової служби» від 22 вересня 2004 року №1234.

59. Митний кодекс України (витяг) від 11 липня 2002 року.

60. Указ Президента України «Про Положення про Державну митну службу України» від 12 травня 2011 року №582/2011.

61. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок і умови проходження служби в митних органах України» від 9 лютого 1993 року №97.

62. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання застосування спеціальних засобів та вогнепальної зброї посадовими особами митної служби» від 25 грудня 2002 року №1953.

63. Постанова Кабінету Міністрів «Про затвердження Положення про Державний департамент України з питань виконання покарань» від 10 червня 2009 року №587.

64. Закон України «Про Державну прикордонну службу України» (витяг) від 3 квітня 2003 року №661-IV.

65. Закон України «Про державний кордон України» (витяг) від 4 листопада 1991 року №1777-XII.

66. Указ Президента України «Про реорганізацію Державного комітету у справах охорони Державного кордону України» від 31 липня 2003 року №772/2003.

67. Закон України «Про державну виконавчу службу» від 24 березня 1998 року №202/98-ВР.

68. Закон України «Про виконавче провадження» від 21 квітня 1999 року №606-XIV.

69. Закон України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану» від 1 липня 2010 року №2398-VI.

70. Закон України «Про нотаріат» (витяг) від 2 вересня 1993 року №3425-XII.

71. Закон України «Про судову експертизу» від 25 лютого 1994 року №4038-XII.

72. Указ Президента України «Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України» від 06 квітня 2011 року №395/2011.

73. Наказ Міністерства юстиції України «Про затвердження положень про територіальні органи Міністерства юстиції України» від 23 червня 2011 року №1707/5.

74. Типове положення про районний, районний у місті, міський (міста обласного значення) відділ реєстрації актів цивільного стану, затверджене наказом Міністерства юстиції України від 17 квітня 2002 року №30/5.

75. Закон України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» від 23 грудня 1997 року №776/97-ВР.

76. Закон України «Про адвокатуру» від 19 грудня 1992 року №2887-XII.

77. Указ Президента України «Про Положення про кваліфікаційно-дисциплінарну комісію адвокатури та Положення про Вищу кваліфікаційну комісію адвокатури» від 5 травня 1993 року №155/93.

78. Постанова Кабінету Міністрів України «Про порядок реєстрації адвокатських об'єднань» від 27 квітня 1993 року №302.

79. Правила адвокатської етики, схвалено Вищою кваліфікаційною комісією адвокатури при Кабінеті Міністрів України 1 жовтня 1999 року (витяг).

80. Конвенція про захист прав і основоположних свобод.

81. Закон України «Про ратифікацію Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Першого протоколу та протоколів № 2, 4, 7 та 11 до Конвенції» від 17 липня 1997 року №475/97-ВР.

82. Закон України «Про ратифікацію Протоколу № 6 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, який стосується скасування смертної кари» від 22 лютого 2000 року №1484-III.

83. Закон України «Про ратифікацію Протоколів 12 та 14 до Конвенції про захист прав і прав людини і основоположних свобод» від 09 лютого 2006 року №3435-IV.

4.2.2. Навчальна, наукова та науково-практична література

1. Корнієнко М. Актуальні проблеми реформування правоохоронної системи України // Право України, 2010, № 11.

2. Пилипчик В. Теоретичні та організаційно-правові засади реформування і розвитку правоохоронних органів та інших суб'єктів сектору безпеки // Право України, 2010, №11.

3. Шицький І. Компетенція Верховного Суду України в контексті захисту права // Право України, 2010, № 10.

4. Святоцький О. Судова влада в Україні: актуальні питання реформування // Право України, 2010, № 5.

5. Сіренко В. Деякі проблеми реформування судової влади в Україні // Право України, 2010, № 5.

Упорядник:

Шаніна Євгенія Григорівна,

завідувач кафедри кримінального права та кримінології,

доцент, заслужений юрист України

МАТЕРІАЛИ

Інформаційно-методичного забезпечення дисципліни

«ОРГАНІЗАЦІЯ СУДОВИХ ТА ПРАВОХОРОНИИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ»

Підписано до друку. Формат 30×42/4.

Папір офсет. Ризографія. Ум. друк. арк. 1,6.

Обл.-вид. арк. 1,6. Тираж ____ прим. Зам. №

ДВНЗ «НГУ»

49005, м. Дніпропетровськ, просп. К. Маркса, 19.